

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
 Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop, - Brassai-utca 10

Az Új Kelet telefonjai
 Szerkesztőség 977
 Kiadóhivatal 844
 Nyomda 879
 Híber osztály 455
 Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címen-
 dők. Kéziratokat nem adunk vissza és nem őriz-
 hetünk meg

ÚJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Egy hónapra 25 ck
 Egy szám 1 ck

Csehszlovákiában
 Egy hónapra 25 ck
 Egy szám 1 ck

Jugoszláviában
 Egy hónapra 20 dinár
 Egy szám 1 dinár

V. évfolyam, 64. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. adar 21.

1922. március 21. Kedd

Európa ujjaépítése

Külpolitikai figyelő

A világpolitikában egy idő óta a legkedveltebb s a legtöbbször emlegetett jelszó: Európa ujjaépítése. Ezt mondja Anglia, ezt Amerika, ezt a német politika, ezt Szovjetország, ezt Középeurópa sok különböző népe, ezt a szocialisták, ezt a reakciós gondolat, ezt a francia nacionalizmus, a semlegesek, a nagyantant, a kisantant, mindenki. A szempontok mindenütt mások s a jelszót mindenki más színezéssel, más hangulati velejáróval és más hátsógondolattal hangoztatja. Angliának többmillió munkanélkülye van. Az angol ipar áruja kezd az európai piacokról kiszorulni, mert az olcsóbb valutáért dolgozó német és osztrák munkás olcsóbban szállítja a cikkeket. Amerika is válsággal küzd, mert Európa nem tud vásárolni. Ha figyeljük a politikai megnyilatkozásokat, ez a két ország az, amely a legtöbbször ismétli, hogy újja kell építeni Európát. Az angol és az amerikai motívum a logisztább: önzésre épült, a két állam létérdekeire, éppen ezért hinni lehet bennük. Anglia és Amerika komolyan akarja Európa ujjaépítését.

Hiszen kétségtelen, hogy Németország, Szovjetország, Magyarország, Ausztria, Lengyelország s a balkáni államok is nagyon komolyan akarják. De mit gondol Németország a jelszó alatt és mit a többi országok? Németország, amikor azt mondja: Európa ujjaépítése, más szavakkal azt fejezte ki, hogy revideálni kell a békeszerződéseket. Európa ujjaépítése lehetetlenség Németország ujjaépítése nélkül és Németország ujjaépítése lehetetlen a békeszerződések megváltoztatása nélkül. Ha Németország súlyos fizetnivalói megmaradnak, nem képes ujjaépülni és ujjaépülni Németország nélkül nincs ujjaépült Európa. És hogy gondolja Oroszország? Oroszország a jelszón a szovjetek elismerését érti. Oroszország Európa gabonamedencéje. Ha meg akarják menteni Európát, gondoskodni kell arról, hogy Európa saját maga táplálhassa önmagát. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha módot adnak Oroszországnak, hogy újra a békeévek tempójában termelhesse. Nos és Franciaország? Amikor Franciaország azt mondja, újja kell építeni Európát, nem is titkos, de nyílt gondolata ez: Németország tartsa be a kötelezettségeit, építse újra a feldúlt francia vidékeket, Oroszország pedig fizesse vissza a francia milliárdokat. Franciaország is magafelé értelmezi a világpolitika új jelszavát, de ez az önzés a beteg Európa szempontjából nem egészséges, nem termékeny önzés. Franciaországtól egy kevés önmegtartózkodást vár a világ.

Génuában kellene összeegyeztetni ezeket a különféle értelmezéseket. De Génuának nehéz dolga lesz. Aki a legjobban akarja Európa ujjaépítését, mert a raktárai telve vannak s ő lázasan szeretne szállítani és üzleteket kötni: Amerika nem lesz ott. Lloyd George összeszedi kissé szétzilált energiáit, hogy odaédesse Amerikát a génuai zöldasztalhoz, de ez nem igen fog sikerülni neki. Amerika látja, hogy Európa ujjaépítésének a különböző politikák szét-

huzó kommentárjai a megakadályozói. Amerika tehát azt mondja, nem megyek el sehova, amíg politikai és gazdasági jellege van a purparléknak. Génuában ugyan nem lesz szó politikáról, de a mikéntje a dolognak, ahogy ezt Franciaország Angliával előre megállapította, már fenékiig politika. Amerika a maga szakálára kezd új akciót és ez az egyéni akció nyilván használ annyit Európa ujjaépítésének, mint a génuai konferencia. Váratlanul benyújt Franciaországnak és Angliának egy negyedmiliárd dolláros számlát és ragaszkodik hozzá, hogy kifizessék. Franciaország megdöbben, kezdi belátni, milyen kellemtelen az, ha a hitelező szorongat. Amerika számlaprezentáló mozdulata nyilván Németország felé is megértőbbé teszi a kéréshetetlen franciákat.

Hogy Amerikának részben ez a célja, kétségtelen. A washingtoni szenátusban, felállt egy szenátor, Kahn és azt mondta: „Stornirozzuk a szövetségesek adósságait. Mondja ki Amerika, hogy egyetlen centet se kell fizetniük, ezzel szemben kötelezzék magukat, hogy Európa gazdasági inségét megszüntetik. Nem azért mondom ezt — kiáltja Kahn — mert tekintettel vagyok Németországra, hanem mert ez az egyedül egészséges üzleti szempont.” Üzleti szempont — ezt meg fogják érteni Amerikában. És talán Európában is. Mert kezd egyre rosszabb üzlet lenni a beteg, szegény, szétzilált Európa.

Ez az Amerika másként is bebizonyította, hogy Európán segíteni akar. A szenátus egészen váratlanul ötvenmillió dollárt szavazott meg az inséges Ausztriának. A roppant összeget, amely osztrák pénzbe háromszázhatvanötmilliárd, csak huszonhat év múlva kell visszafizetni. A kis Ausztria Amerika nemes és erőteljes gesztusa jóvoltából évekre megszabadult súlyos gondjaitól. Hiszen más államok is segítenek. Ausztria, egyidejűleg az amerikai kölcsönnel, kétmillió fontot kapott Angliától, egymillió fontot Franciaországtól, hetvenmillió fontot Csehszlovákiától. Ez az összeg az amerikai ötvenmillió dollárral, amely tizenegy és félmillió font, majdnem hatszázmilliárd osztrák korona. Ha tudjuk, hogy az osztrák bankjegyforgalom háromszázmilliárd, megértjük a kicsiny Ausztria örömet és megértjük miért mult el egyszerre az osztrák kormányválság, noha hetek óta nyugtalanította a bécsi politikát.

Ez az év úgy kezdődik, mint a konferenciák éve. Csak ki kellett mondani Cannesben a génuai összejövetelt és ez egész sereg megbeszélést, találkozót, konferenciát eredményezett. Boulogne, London, Páris, Bukarest, Belgrád, Varsó, Stockholm. Az elértekezletek egész sora indult meg. A nagyantant, a kisantant, a balkáni államok, a semlegesek konferenciája után önként felvetődik a kérdés: hol konferenciáznak a leggyőzött országok. A felelet egyszerű: Génuában. Génuva nemesak világkonferencia lesz, de a világ államainak, helyesebben államfőinek

a találkozója. Hiába tartott a kisantant Belgrádban konferenciát, se Benes, se Bratianu, se a lengyel miniszterelnök ott nem lehetett, ezért ők már április harmadikán ott lesznek Génuában, hogy személyesen is megtárgyalják egymással az egyöntetű magatartást. Amit a kisantant megtett, megteszi a többi állam is. Génuva tehát nemcsak amiatt fontos, ami a nyilvánosság előtt végbemegy, de azért is, ami a kulisszák mögött.

Lemond-e Lloyd George, vagy nem mond le. Most már valószínű, hogy a génuai konferencia előtt nem mond le. Ő maga megy el Génuába, hogy ezzel mintegy pontot tegyen

gazdag hétéves pályája végére. Ha netán Génuva után mégis távozik, lord Derby lesz az utódja. Sokáig úgy volt, hogy Derby lord Montaguot fogja követni az indiai államtitkári méltóságban, de éppen mert Derbyre nagyobb feladat vár, oldották meg a kérdést másként: indiai államtitkár Peel gróf lett és Derby a leendő miniszterelnök, aki választatni fog Angliába. Lloyd George utolsó tényeinek egyike, egy erőteljes pacifista mozdulat. Elrendeli, hogy huszonnégy zászlóalj gyalogság, négy lovasezred és negyvenhét üteg szerelje. Történik ez akkor, amikor Indiában és Délafrikában lázadás van és amikor a francia kamara a hadsereg ujjaévesztéséről tárgyal.

Nem lesz egységes ellenzék

A nemzeti párt döntő tanácskozása

Az Új Kelet tudósítójától

Az ország egész politikai közvéleménye lázas érdeklődéssel tekintett a nemzeti párt vasárnapi végrehajtóbizottsági ülése elé, mert az egész ellenzék, Maniuk magatartásától teszi függővé az új parlamenttel szemben tanúsítandó állásfoglalását. A gyűlésre több ellenzéki párt vezérét is várták, de az utolsó napján azt határozták, hogy az akció érdekében csak a párt vezetői ülnek össze, hogy a határozatot befolyástól mentesen hozzák meg.

Az erdélyi nemzeti párt bizalmasnak jelzett üléséről a Román Távirati Iroda a következőket közli:

Vasárnap délután fél ötkor kezdődött az erdélyi nemzeti párt ülése, amelyen nemcsak a végrehajtóbizottság, hanem a párt 150 tagu nagyválasztmányának majdnem valamennyi tagja, továbbá a megválasztott képviselők és szenátorok vettek részt. Megjelentek Vajda Sándor, Popovics Mihály, Moldován Valér, Voicu Nitzeacu, dr. Coltor, Dobrescu Aurél, Agarbiceanu, Lupas, Hatieganu, Boila Romulus, Onisor, Porutiu, Silviu Dragomir, Barseanu Andrei egyetemi tanárok, Socol Aurél, Nemes, Manu, Deleu Victor, Lepadatu, Molin Romulus, Miksa Romulus, Laseu Demeter képviselők és mások.

Az értekezletet Vajda Sándor nyitotta meg, aki sajnálatának adott kifejezést, hogy Maniu Gyula ismeretes balesete következtében nem vehet részt az ülésen, azonban annak lefolyásáról behatón informálni fogják. Azután felolvasta Maniunak a királyhoz intézett táviratát, valamint a párt végrehajtóbizottságának a választások után kiadott kommunikéjét, melyeket az értekezlet egyhangulag helyeselt, majd előterjesztette a napirendet, melynek tárgya: törvényesnek tekintse-e a nemzeti párt a most megválasztott parlamentet és résztvegyen-e annak ülésin vagy sem?

Az értekezlet jegyzőjévé a betegsége miatt távolmaradt Dan Sever helyett dr. Silviu Dragomir egyetemi tanárt választották, majd megkezdődött a vita.

Hosszabb beszédeket mondtak Popovics Mihály, Boila Romulus, Agarbiceanu, Barseanu Andrei, Manu Iulius, Moldován Valér, Balan szenátor, és dr. Ratiu. Boila, mint az alkotmányjog egyetemi tanára, a jelenlegi parlamentet törvénytelennek tartja és kijelenti, hogy a gyulafehérvári egyezmény értelmében Erdély integráns részét képezi Romániának és így az ország kormányzásából ki nem zárható. Popovics Mihály beszámolt az ellenzéki vezérekkel Bukarestben folytatott tárgyalásairól és kö-

zölte, hogy igen sok regátbli politikus és társadalmi előkelőség azt kívánja

a nemzeti párt

bontsa ki zászlóját a regátban is.

Moldován Valér javasolta, hogy a „fekete könyvet” jelentessék meg angol és francia nyelven is. Manu Iulius azt indítványozta, hogy egy 2-3 tagból álló küldöttség jelenjen meg a parlamentben, amely felolvassa a párt deklarációját.

A vitában résztvevők felszólalásai-
 ból megállapítható, hogy a párt tagjai-
 nak legnagyobb része kívánja a parla-
 mentből távolmaradását. Annyit már is
 véglegesen elhatároztak, hogy a parla-
 ment ünnepélyes megnyitására,

amikor a király a trónbeszédet fogja felolvasni, semmiesetre sem lesz jelen a nemzeti párt.

Ezután egy küldöttséget választottak, amely Vajda elnökletével felkereste Maniut, hogy informálja és az ő véleményét kérje.

Az ülést

hétfőn délelőtt folytatták,

amikor a pótválasztásokon elfoglalt vezetőférfiak, így Pop-Csicsó István, Goldis László, Braniste Valér és mások is megérkeztek.

Az ülésen számos panasz hangzott el az újabb választási visszaélések ellen. Szászsebesen a nemzeti párt jelöltje a pótválasztásokon csak 500 szavazatot kapott, holott a főválasztáson 2000-nél több szavazata volt. Árpáson Dobrescu kénytelen volt nyergeletlen lovon 10 kilométer utat megtenni, mert a csendőrség megtiltotta a gazdáknak, hogy kocsit bocsássanak rendelkezésére.

Az ülésen Vajda Sándor elnökölt. Felszólalt dr. Boila Romulus, aki azt a kérdést vetette fel,

van-e most Erdélynek alkotmánya vagy nincs.

Egyelőre csak a régi királyság alkotmánya van meg, de ez nem terjed ki Erdélyre, tehát itt a gyulafehérvári határozatok érvényesek, amelyek szerint autonómok vagyunk mindaddig, míg Nagyrománia alkotmánya meg nem valósul.

Braniste Valér sürgette, hogy a párt vegyen részt az igazolás vitájában, hogy a parlamenti tribünről kiáltásuk az egész országnak és egész Európának, mi történt Erdélyben.

Agarbiceanu, a radikális baloldal nevében, a parlamentbe bevonulás ellen beszélt és kifejtette, hogy semmiféle érintkezést sem szabad a liberális párttal felvenni.

Miksa Romulus dr. indítványozta,

Fuzionált a román és magyar színészegyesület

Nyolc magyar társulat kap koncessziót

Az Uj Kelet tudósítójától

Megemlékeztünk már arról, hogy Janovics Jenő dr. Bukarestbe utazott, hogy a válságba jutott erdélyi magyar színészet ügyében tárgyalásokat folytatson az illetékes minisztériumokkal. Janovics Jenő dr. tegnap tért haza Bukarestből és a tárgyalások eredményéről a következőket mondotta az Uj Kelet munkatársának: — Mint az Erdélyi és Bánáti Színészegyesület elnöke, egyedül indultam el Bukarestbe. Azonnal tárgyalásokba kezdtem Mavrodival, a romániai színházak országos főigazgatójával, aki eleinte tulságos hidegen fogadott. Ez azonban, tekintve, hogy a bukarestiek az erdélyi színészet helyzetéről a legképtelenebb információkat kapták, szinte természetes volt.

— Később, mikor a tárgyalások már egzisztenciális kérdésekké váltak, Bukarestbe kérttem Róna, Szabó, Fehér, Gáspár és Ungvári színházgátokat, továbbá Réthely tanácsost, akik péntek reggel érkeztek Bukarestbe. Még aznap tárgyalásokat kezdtünk Banu kultuszminiszterrel, aminek eredményeképpen elértük azt, hogy a kultuszminisztérium nyolc magyar társulatnak működési engedélyt adott.

— Ezt egyelőre csak mint elvi döntést hozták, de a napokban minisztertanácsai határozattal is ki fogják mondani, úgy hogy rövidesen az egyesület hivatalos értesítést fog kapni.

— Előterjesztettük Banu miniszternek a harminkét százalékos adók eltörlésére vonatkozó kérésünket is. Banu miniszter lépéseket tett a pénzügyminiszterrel és megállapodtak abban, hogy a színházak továbbra is a tizenhat százalékos adót fizetik. A harminkét százalékos adót csak a külföldi társulatok tourné esetén fogják fizetni.

— A kultuszminisztérium továbbá megállapította, hogy magyarországi színészek ezentúl akadálytalanul jöhetnek Romániába vendégszerepelni, de először a minisztérium engedélyt kell kikérni. Az itt élő színészek állampolgárságát illetőleg úgy határoztak, hogy külföldi tagokat csak abban az esetben lehet szerződteni, ha román állampolgárságot szereznek. A már szerződött tagok, ha megtették a lépéseket az állampolgárság megszerzésére, annak eldöntéséig ideiglenesen játszási engedélyt kapnak.

— A kultuszminisztérium engedélyezte a színészkola felállítását is, amely kérésünket a legutóbb még elutasították. Mert számoltak azokkal az okokkal, amelyek egy ilyen iskola felállítását megkövetelik és megengedték, hogy Kolozsvár székhellyel központi színészkolát állítsunk fel. Az iskola szeptember elsején megnyílik és állami ellenőrzés alatt fog állni.

— Végül tanácskozásokat folytatunk a román színészegyesülettel a fuziót illetően. Itt minden vonalon kölcsönösen megegyeztünk úgy, hogy a fuzionak semmi akadálya nem volt. Megállapodtunk abban, hogy a fuzionált egyesületek ezentúl „Románia színészeinek szindikátusa” címen fog működni és a szindikátusnak Kolozsváron egy osztálya lesz. Az egyesülésről jegyzőkönyvet vettünk fel és a jegyzőkönyveket mindkét egyesület a saját választmánya elé terjeszti. A nyugdíjakra vonatkozólag úgy állapodtunk meg, hogy azok, akik eddig Budapestre fizették az illetményeket továbbra is fizethetik, de emellett kötelesek a szindikátus nyugdíjpénztárába fizetni.

Janovics dr. elmondta még azt is, hogy a román színészek a legmélyebb kollégialitással fogadták őket és minden remény meg van arra, hogy az együttműködés zökkenők nélkül, a testvériség jegyében fog megtörténni.

A kolozsvári egyetem diáksága tiltakozik az antiszemita izgatók ellen

„Aki numerus clausust akar, menjen Budapestre”

Az Uj Kelet tudósítójától

Néhány lelkiismeretlen ember — mint az Uj Kelet megírta — a múlt héten izgató röpecdulákat terjesztett a kolozsvári egyetemen. Ezek a felelőtlen egyének kinevezték magukat az egész román közvéleménynek s nemesak a zsidó diákság ellen akarták gyűlöletre uszítani a román egyetemi hallgatókat, hanem sarat dobtak az orvosi fakultás dékánjára, dr. Jacob Jacobovieira, aki európai hírv sebész. A tudós professzort azal vádolták meg, hogy — zsidó s a zsidó hallgatók javára mellőzi a román diákokat. Az Uj Kelet már akkor megírta, hogy a román diákság nem aroszozhatja magát a névtelenség mögé megbúvó izgatókkal, akik azzal a feltevéssükkel, hogy a diákságot antiszemita heccekre tüzelhetik, magát az egyetemi ifjúságot sértették meg legjobban.

A román orvostanhallgatók hivatalos képviselete sietett is tiltakozni az izgatók ellen. Pénteken délelőtt a központi egyetemen és a klinikákon hirdetmény jelent meg a Societatea Studentilor in Medicina (Román Orvostanhallgatók Egyesülete) részéről, melyben az egyesület felhívja az orvosi kar összes hallgatóit, hogy szombat este félhét órakor jelenjenek meg a központi egyetem III. számú termében, hogy dr. Juliu Moldovan és dr. Jacob Jacoboviei tanárokat ért rágalmozó támadás ellen a legerélyesebben tiltakozzanak. A diákság, melynek nagyrésze nem is tudott a röpiratról, megbotránkozással értesült, hogy illetéktelen emberek arra akarják felhasználni az egyetemi hallgatókat, hogy antiszemita zavargásokat és tüntetést rendezzenek zsidó kollegáik és zsidónevű, de tősgyökeres román származású dékánjuk ellen.

Az impozáns gyűlést, melyen az összes fakultások hallgatói megjelentek, Cornel Radu, a Societatea Studentilor in Medicina elnöke nyitotta meg. Felolvasta az izgató röpiratot, melynek minden sora méltó felháborodást keltett a diákság körében. Izgatott megjegyzéseket hangzottak el az uszítók ellen s frenetikus tetszésnyilvánítás fogadta az elnök határozati javaslatát:

A cluji egyetem román diáksága a legerélyesebben tiltakozik az izgató röpirat szerzői ellen. Mint a kultúra s az emberi haladás harcosa, a román egyetemi ifjúság felülemelkedik a rendzavarást célzó minden külső befolyás ellen és nem ül fel az ilyen felelőtlen szándékoknak, hogy azok eszközévé süllyedjen.

Radu elnök a diákság becsületbeli ügyének jelentette ki, hogy a legerélyesebben tiltakozzék a zsidó egyetemi hallgatókat és az orvosi fakultás dékánját ért súlyos sérelem ellen. Hosszantartó éljenzés és taps fogadta az elnök szavait.

Chimpan sebészeti tanársegéd emelkedett ezután szólásra. Beszédében méltatta dr. Jacoboviei érdemeit. Jacoboviei professzor volt az, aki az 1912-beli Balkán-háborúban megdöntötte azt a régi elméletet, hogy a lött sebek nem inficiálnak. Kimutatta, hogy a golyók gázmérgezéssel fertőzik a testet s ezzel új alapokra fektették a modern sebészetet.

Chimpan kijelentette, hogy a zsidóhangzású neve miatt alaptalanul megtámadott tanár ósrégi román családból származik. Majd a közegészségügyi reszort milliós panamavádjába kevert dr. Juliu Moldovan érdemeit sorolta fel. Moldovan professzor volt az, aki az egyetemet az átvételkor megmentette a zülléstől és Erdély közegészségügyi viszonyainak megjavítása is nagyrészt Moldovan dr. fáradozatlan munkásságának köszönhető. Azt hiszi, az egész diákságérzelmeit tolmácsolja, mikor a legerélyesebben tiltakozik a tudomány e két értékes képviselőjének megrágalmazása ellen.

Egy medico-militar (katonai orvostanhallgató) főhadnagy beszélt még. Többek között ezeket mondotta:

— Tiltakozunk az ellen, hogy néhány ember, aki a nevé sem meri elárulni, az egész román közvélemény nevében beszéljen. A közvélemény mi vagyunk. Mi tudjuk a kötelességünket és nem fogadunk el oktatást olyan egyénektől, akik a mi becsületünkkel visszaélnék.

Az elnök felszólítására a diákság négyes rendbe sorakozott és fátylasmenetben dr. Moldovan egészségügyi főfelügyelő lakása elé vonult. Mikor a professzor megjelent az ablakban, hatalmas ovációban részesítették. Az egyik orvostanhallgató bizalmi nyilatkozatot olvasott fel, amelyben a diákság törhetetlen ragaszkodását fejezi ki az alaptalanul megtámadott tanár iránt. Dr. Moldovan meghatottan válaszolt a tüntetésre:

— Bármilyen támadás is érjen, mint eddig, úgy ezután is mindig tiérettek és a hazáért fogok dolgozni.

Az élettani intézet elől a Fötéren át a sétaterre vonult a menet, ahol a Schütz János-utca egyik villájában lakik dr. Jacoboviei. Itt hasonló memorandumot olvastak fel, melyre a dékán a következőket válaszolta:

— Örvendek és meghatódottsággal köszönöm a ragaszkodásokat. Annál inkább örvendek tiltakozásoknak, mert ezzel bizonyítottátok, hogy méltó képviselői lesztok a kulturának. A támadás, melyet olyan ember irányított ellenem, akit én tettem benneteket támadtak meg miattam, akit zsidónak hisznek a röpirat gyáva és jelentelen szerzői. Ósrégi román családnak vagyok a sarja s csak ayám vette fel a Jacoboviei nevet. S én azt a nevet, bármilyen támadásban is részesülök miatta, nem fogom megváltoztatni. Zsidó kollegáitok ellen uszítottak benneteket lelkiismeretlen emberek. Numerus clausust követelnek. Mikor mi átvettük a cluji egyetemet, numerus clausus nélkül vettük át és most sem kell nekünk numerus clausus. Aki numerus clausust akar, menjen Budapestre, de nekünk csak munkára van szükségünk. Nem a családnak szerint értékeljük mi az embereket, hanem azt hirdettük, hogy aki dolgozni s az államra és a társadalomra hasznos munkát akar végezni, mindenkinek helye van nálunk és szabad tere az érvényesüléshez.

Az óriási tetszéssel fogadott beszéd után énekszóval köszöntötték Jacoboviei professzort, akinek felszólítására a diákság a legnagyobb rendben oszlott széjjel.

Balfour levele

Az Uj Kelet tudósítójától

Az utolsó időben, mint ismeretes, cionistaellenes befolyások ostromolták meg az angol kormányt, hogy atól a politikától, amellyel a cionizmust támogatta, eltérítsék. Hogy véget vessen az áskálódásoknak, dr. Chajim Weizmann magához Arthur James Balfourhoz fordult, akit arra kért, hogy tegyen újabb nyilatkozatot zsidó politikájáról, mert csak így lehet leszerelni az értelmetlen ellenségeskedést. Ez alkalemmal abban állapodtak meg, hogy a Quens Hall-ban március 13-án tartandó nagygyűlésen Balfour is meg fog jelenni és az ismeretlen fogja a kormány álláspontját. Időközben publikálták a palesztinai alkotmány tervezetét és arab delegáció megjelent Churchill előtt, hogy a tervezettel legyőzesse az arab befolyást. Churchill meghallgatta a delegációt és a kormány nevében kifejtette a Palesztina-politika irányelveit,

amelyektől nem térhet el. A Quens Hall-ban tervezett nagygyűlés elmaradt, Balfour pedig dr. Weizmannhoz a következő nagyfontosságú levelet intézte:

Igen tisztelt Weizmann ur!

Végtelenül sajnálom, hogy előre nem látott fontos ügyek annyira lekötnek, hogy lehetetlen résztvennem az angol cionista föderációnak március 13-ára tervezett gyűlésén, bár nagyon örültem volna, ha ott felszólalhatok.

De boldognak érzem magam, amikor kijelenthetem, hogy a cionista ügy szempontjából ez úgy is lényegtelen. Churchill utolsó nyilatkozatának erejét és értékét felfokozni ugyse lehetne, sem azzal, amit a Quens Hall-ban én mondhattam volna el, sem azzal, amit a beszéd hatása alatt a közönség tehetett volna meg.

Sem Ön, sem én nem vontuk kétségbe egyetlen egyszer sem, az 1917 november 2-án elmondott deklarációnak hatályosságát. Az ország politikáját még most is ez a deklaráció fejezi ki. De az elmúlt esztendőben többször megkísérelték, hogy vagy olyant magyarázzanak beleje, amit sosem tartalmazott, vagy éppen azt, hogy legitím értelméből kivetkőzessék. Remélem, hogy a gyarmatiügyi államtitkár világos és államférfiúi nyilatkozata végett vetett ezeknek a kísérleteknek, és a cionista ügy barátai, akik közzé magam is tartozom, bizalommal tekinthetnek a a mozgalom jövő eredményei elé, kétségtelen, hogy nem jelentéktelenek az akadályok, amiket még legyőzni kell.

Az ön hive

Arthur James Balfour

„Európa helyzete nem békésebb, mint volt 1913-ban”

Leszerelési víta az angol alsóházban

Az Uj Kelet tudósítójától

Az angol hadügyminiszter az alsóházban a leszereléssel kapcsolatban a következőket mondotta: A tartalék hatvankétezer ember, a hadiveteránok csendes tartalékot alkotnak. A tartalékosok számát megerősítik és a milícia helyreállítására egymillió font sterlinget költünk.

Indiában, Egyiptomban, Konstantinápolyban és a Rajna mentén erősítésekre van szükség.

Wilson tábornok kijelenti, hogy Európa jelenlegi helyzete egyáltalában nem békésebb, mint az 1913 évi helyzet. Azon a nézetben van, hogy a hadsereg leszerelése keresztülvihe-tetlen. Montagu beszédében azt mondja, hogy az az ok, amellyel az ő visszalépését követelik, csak ürügy, nagyon sajnálja, hogy olyan súlyos kérdést, mint az indiai kérdést magánbeszélgetésekben intézik el. Indiának, amely a népszövetségben is képviselve leane, jogában van, hogy követelje a szerződéséi megváltoztatását. A miniszteri felelősség doktrínája csak ürügy volt, hogy a lemondását követelje, holott a valóságos ok az volt, hogy egy kollegájával a közeli Kelet kérdéseiben nem értett egyet. Az angol válság külföldben még mindig tisztázatlan.

Lloyd George Északwalesben tartózkodik, ahol egy újságírónak kijelentette, hogy a közeli kormányválságról szóló híreket tartózkodással kell fogadni.

A Reuter most a Lloyd George közeli bukásáról elterjedt híreket hivatosan cáfolja.

Zsidó pénzügyminiszter Görögországn

Athén, márc. 8. A görög sajtóiroda jelentése szerint Molloch-t hírneves athéni zsidó bankárt kinevezték pénzügyminiszterré.

Érdeléről

Edgwood az arab

nyeket meg kell egy másik népi arab delegáció el- azt mondja, ez az és nem egyeztet- endelkezési joggal, om: teljes öröm- mányaot, ha lát- keresztyény kiseb- b- j- védelmezni és geskedések egyszer egészítmek. Amed- ban és Jeruzsálem- sznek, az ország adhatunk teljes

edésnél nem csu- m gazdasági mo- jómódúak osztálya, ramom alatt meg- ankát, természet- zsidó bevándor- gati szellemet hoz- tálhőngnek érte és nálják arra, hogy. Az ellenséges- osztályok műve, pé. Mr. Ramsey most tért vissza ondotta hogy Ti- ol, keresztyényből lt bizottság mű- legjobb egyetér-

ab nép nem ellen- zsidórak

p körét en alig ész- hangula: a zsidók tudja, hogy Pa- l, tehát a zsidó nép aszna lesz. Nem sztinába vándorló k, sőt ellenkezőleg gkerlehetetlenebb élték a bolseviz- dorlók legnagyobb olázott. Miveltebb int más országok utépiók között pzettségű munkás tán tartják munzina felé lassan ilizáció A zsidók as emberek. ercy azt javasolta, i kérdést egy bi- lül.

propaganda ellen

arab delegáció pro- lalt állást. Ez a zik azzal az igé- áboruban Anglia da teljesen hamis, laráció 102 Feisul ríffe hozzájárult. valóságának, hogy ák a zsidók. Je- tvenezet zsidó él tők hancótezer z részt a polití- zer kömunkával ezer gyarmatos. gyuisten a cioniz- állást és hangsú- t nem zöti a Bal-

velemébe!

KALAPOK

kalapok átvar- k felülről olcsó főre készülnék

N, RISS-U. 22.

raktáron.

por-ellán- pud-ri használjon

ül hamis tvány!

HIREK

Panoptikum

— Berliini levél —

Megint levált egy ismerős, kedves darab a régi Berlinből. A mindinkább nemzetközivé vált német főváros megint levette egy kopott, régimódi disztét. Uj idők új igényekkel jelentkeznek. A Café des Westens ősi bohémhajléka után becsukják a polgári Berlin hagyományos mutatóványát is. Castan panoptikuma sincs többé.

Nem kellett. Régóta tudtuk, hogy nem ő a mai polgár ünnepek vágáinak a hajléka. Üresen tátongott a furaszagu kriptásmuzeumos helyiség és ha néha vetődött is belé egy-egy vidéki, idegen tekintettel méregették egymást a polgárok meg a viaszcsászárok. Azután rájöttek a császárok, hogy ma már nekik sincs létjogosultságuk. Az igazi uralkodók elmentek, levették a büszke uniformist; hogyan feszíthetnének a viaszból formált uralkodók drága egyenruhákban?

Az új rend szimbóluma ez: megperdül az árverés dobja. Ruhával és meztelenül, állvánnyal és trónus nélkül adják el az uralkodókat. Bámulatosan ocsón. Ugy látszik, hogy a legmeggrögzőtöbb monarkistának sem kell olyan császár, akit viaszból gyúrt mindenható mestere...

És sorbaállanak a régi idők nagy németei. Az új németek vizsgálják, értéklik őket. „Bismarck... kopott, de jól hat... a szeme állása is szakasztott olyan... Moltke... az orra törött... Frigyes császár... nem, nem, az életben szebb volt..."

Egymás mellé kerül Bismarck és II. Vilmos. Szerencse, hogy nem látják egymást. Nem a Bismarck indiszkrét könyve vagy a Vilmos politikája miatt. Nem. Csak az árszék szegyenletesen ocsók. Hétszáz márkát adtak Bismarckért, háromszázat Vilmosért. A kikiáltó erőlködése hiábavaló. Senki többet először — másodsor — harmadszor.

És meg kell értnünk, hogy kis kéziköcsin huzza egy hordár II. Vilmos öles figuráját. Tábornoki ruhája is rajta van. Az összes érdemrendekkel.

Faludi Iván

— Mihali minisztert Bukarestbe hívták. Dr. Mihali Tivadar miniszter az Egységesítő Bizottság elnöke vasárnap táviratot kapott a kormánytól, hogy haladéktalanul utazzon a fővárosba. Mihali miniszter még vasárnap délután a gyorsvonattal Bukarestbe utazott.

— A kormány első takarékosági kísérlete. Bukarestből jelentik: A „Viitorul” szerint április 1-én a portugáliai, egyiptomi, hollandiai, norvégiai, spanyolországi és tokiói román követségeket feloszlatták.

— Ünnepele a kolozsvári egyetem. A kolozsvári egyetemen tegnap nyújtották át a francia köztársasági elnök kitüntetését dr. Racovitz, dr. Jacobovici egyetemi tanároknak és Bratu úrnőnek, dr. Bratu egyetemi tanár nejeinek. Az ünnepségen résztvettek a Kolozsvárt tartózkodó külföldi konzulok, az egyetem tanári kara teljes számban és szépszámu közönség. Az ünnepele után bankett volt.

— Ünnepele román újságíró. A román újságírók szombat este bankettet adtak Agarbiceanunak, a „Patria” főszerkesztőjének, az újságírói-szindikátus elnökének tiszteletére, abból az alkalmából, hogy Nagyenyeden képviselővé választották. A banketten a kolozsvári román újságírók teljes számmal vettek részt, megjelent számos erdélyi és bukaresti lap munkatársa is.

— A Putzureanu tudóvész-szérum eredményei. A Rador Bukarestből jelentik: A dr. Putzureanu-féle tudóvész-szérummal folytatott kísérletekről a következő jelentést adták ki: A balenestii kórházban lefolytatott kísérletek eredménye szerint az 56 beteg közül, akiket a szérummal beoltottak, 53-an meghaltak. Ujabbán ismét beoltottak 43 beteget, de előreláthatólag nem nagy eredménnyel.

— Hazabocsátják az 1920 évi kontingenst. Bukarestből jelentik: A hivatalos lap mai száma közli Christescu tábornok rendeletét, mely szerint az 1920 évi kontingenst április 10-ével hazabocsátják.

— A kolozsvári héber óvoda purim-ünnepe. Vasárnap délelőtt, bájos és szívet indító látványosságban volt része a kolozsvári zsidó közönségnek és különösen a zsidó szülőknek. A három év óta működő héber óvoda, nagy közönség jelenlétében, purim-ünnepeket rendezett. A kicsinyek héber énekszóval vonultak fel és bemutatták összes tudományukat: gyermekverseket szavaltak, társasjátékokat mutattak be közbe-közbe hancuroztak és mindent szép csengő héber nyelven. A kicsinyek kifogástalanul beszéltek a héber nyelvet, szabatosan és bátran feleltek a hozzájuk intézett kérdésekre és egész lényükön meglátszik, hogy állandó és szerető zsidó felügyelet alatt állanak. A héber óvoda fennállása a minden várakozást felülmúló eredményeiért első sorban Mechlovich Batját, a fiatal és népszerű orvóztól illeti elismerés. A gyermekek úgy ragaszkodnak a „Dóda”-hoz mint az anyjukhoz és a fiatal leány szeretője és a héber kultúráért való lelkesedése valósággal csodákat mivel az apróságok körében. A közönség, az ünnepség végén meleg ovációban részesítette Mechlovics Batját.

A tojászindikátus közgyűlése. Megirtuk, hogy az új kiviteli rendelet következtében Erdély és Bánát egyik legjelentősebb termelési ágának exportörjei és kereskedői szindikátusba tömörültek. Az így megalakult erdélyi és bánáti tojáskereskedők és exportörök szindikátusa, amely mint az Export Import alosztálya működik, tegnap tartotta Kolozsváron egyleti helyiségében népes közgyűlést. A közgyűlés résztvevői vezetőket választott: elnök Popper Alfréd Nagyszentmiklós, az Export-Import egyesületből delegált alelnök dr. Geréb, alelnök Kolliner D. Nagyvárad, választmányi tagok Weinberger Samu, Holländer Hirsch, Reich Sándor, dr. Chirilla Viktor, Blum József, Berkovits Áron és Luszlig József. Mihali Tivadar miniszter e hét folyamán a szindikátus küldöttségét vezeti Sassu kereskedelmi miniszterhez, akinek egy memorandumot nyújtanak át, kérve a mostani darabonkénti 62 banis kiviteli vám megszüntetését. Ehelyett a százalékos vámrendszer bevezetését kéri a küldöttség, amely a tojás árának husz százalékánál ne lehessen magasabb, mert a romániai tojás csak így lehet külföldön versenyképes. A szindikátus vezetősége reméli, hogy a miniszter teljesíteni fogja ezeket a kéréseket, mert az országnak érdeke, hogy a valutát javító évi ezerkétszáz-ezernegyszáz vagyon erdélyi és bánáti tojás kivitele halasztást ne szenvedjen.

— Olcsóbb lesz a nemzetközi expressz. A közlekedésügyi minisztérium jelentése szerint a bécsi vasutügyi konferencia határozata szerint a Bukarest—Páris között közlekedő expressz viteldíjait május 1-től kezdődően 30 százalékkal leszállítják.

— Házaság. Herschkovits Ella és Breier Jenő folyó hó 14-én tartották eljegyzésüket Déván.

Kohn Gábor nevelt leányát Binder Lottit Nagyváradról eljegyezte Gábor László gőzmalomtulajdonos Nagylakról. Adler Rachel Beszteréről eljegyezte Cersch Kálmán Nagylakról.

— Becsületsértési per egy kályha miatt. Érdekes becsületsértési pert tárgyalta ma délelőtt a kolozsvári járásbíró. Keresztési Albert vasutas perelte be Antal Tamás asztalost azért, mert néhány hónap előtt a nyilvánosság előtt tolvajnak rágalmazta. Az eset előzményei a következők: Keresztési Albert vasutas, feleségével és gyermekével Antal Tamásnál lakott albérletben. A téli hónapok alatt Keresztési kivitette a kályhát a szobából, azért, hogy megjavítsa. Ilyen címen a kályha napokig állott a hidegben, amittel megrepedt. A kályha körül azután napokig folyt a veszekedés. Egy este, amikor Keresztési szolgálatból későn tért haza, a kapu alatt állítógat Antal Tamás torokn ragadta. A hangos kiabálásra kiszaladtak az udvarbeliek, akik szét akarták választani a két embert és ekkor kiáltotta Antal, hogy: hadd végezzek ezzel a vasuti tolvajjal! Tudniillik a sorozatos vasuti lopások miatt a tél elején minden vasutasnál és így Keresztésinél is házkutatást tartottak. Kompromitáló dolgokat azonban nem találtak. A bíróság rágalmazás vétségében büntösk mondta ki Antalt és ezért száz lei pénzbüntetésre ítélte.

— A kommunista per tárgyalása. Bukarestből jelentik: A kommunisták mai tárgyalása után a tárgyalóterem tulajdonosa cédulát ragasztott az ajtóra, amelyben megtiltja, hogy az ő házában folytassák a pert, mert az ő ránézve nagyon kellemetlen.

— A Haggibor nagy bálja. A Haggibor vinalgai bizottsága erősen készül az április 1-én a Newyork kávéház összes helyiségében tartandó nagy báljára.

— A lengyel követség bálja. Bukarestből jelentik: A lengyel követség tegnap este bált rendezett, amelyen a királyi pár is megjelent.

— Nyolcvan éves vőlegény. Londonból jelentik: Amerikában a férfiak és a nők egyaránt leginkább meglelt korban házasodnak. Talán ennek tudható be, hogy az angol házasságok tartósabbak, mint az európaiak. Nemrégiben egy kis skót városban egy 15 éves férfiú egy hatvanöt éves asszonyt vett feleségül és ezt a házasságot még csak meg se mosolyogták. Most azonban már országszerte beszélnek Mr. Thomas Holmes házasságáról. Ez a jó ember, aki foglalkozása után kertész, élete javarészt szabadban töltötte és így sikerült neki fiatalágát és frissességét megővni. Nyolcvan éves lett és három asszony halt el mellette. Az öregnek nem volt nagy nőismeretsége és mostanában, hogy negyedik feleséget kellett vennie, az apróhirdetések nem ritkán bevált eszközhöz fordult. Öszintén megírta, hogy unja az egyedül létét és olyan asszonyt akar, aki beարanyozni hajlandó élete alkonyát. Százhatvan nő jelentkezett és ezek között a legfiatalabb huszonhatesztendős volt. A legöregebb a richmondi szegényház egyik lakója, maga is nyolcvankét esztendősen volt már. Mindnyáján beküldötték arcképeiket, a választás pedig Mrs. Farrewra esett egy jóképű övegyre, aki hatvanhat esztendejével nagyon jó színben volt és jó egészséggel örvendett. A kertész megírta az asszonynak, hogy szeretne házassága előtt néhány hétig közelebbi ismeretségben lenni vele, sétákat tenni és így megbarátkozni. A nő a próbaidőbe beleegyezett és amint ez letelt, az öregek összeházasodtak. Az esküvön megjelentek az asszony unokái mellett az ifjú férj dédunokái.

— Elfogtak egy betörőbandát. A kolozsvári államrendőrség tegnap letartóztatta Fülöp János rovtomultu betörőt és négy fiatalokú társát, akik ellen hét feljelentés érkezett, hogy álkulcsok segítségével behatoltak több lakásba s onnan kisebb-nagyobb értékű holmit vittek el. Fülöpök csak két hete szabadultak ki az ügyesség fogházából. ahol hasonló bűncselekményért töltötték ki fél éves büntetésüket.

— Letartóztatott tolvaj. A köztisztviselők fogyasztási szövetkezetének kolozsvári fiókja feljelentést tett a rendőrségen, hogy az üzlet szövetkezetét állandóan lopkodják. Rövid megfigyelések után a detektívek megállapították, hogy a tolvaj Silló Albert, a cég alkalmazottja, akinek Calvin utca 7 számú lakásán több ezer lei értékű szövetet találtak. Letartóztatták.

* A „Cimbora” című néhány héttel ezelőtt megjelent heti képes gyermeklap legújabb száma felülmúlja az eddigieket. A lap, amely Dénes Sándor újságíró kollégánk szerkesztésében jelenik meg, igen szép kiállításban, 16 oldal terjedelemben ötletes és formás verseket, a gyermek lelket frissítő és emelő meséket és olvasmányokat tartalmaz, hogy a lap Erdélyben ugyan olyan közkeveltségnek fog örvendeni, mint amilyen a háborút megelőző „En Újságom” dícserekedhetett. A lapot a Szabadsajtó könyvnyomdai és lapkiadó r. t. Szatmáron adja ki és a kiadó bárkinek szívesen küld mutatóványszámot. Elfizetéseket minden erdélyi könyvkereskedő továbbít.

* Illusztrált Hagada. Az Uj Kelet nyomdájának héber osztályában megjelent egy csinos kivitelű illusztrált Hagada. Minthogy egy legújabb kormányrendelet értelmében külföldről semmiféle héber nyomtatványt egyelőre behozni nem lehet, ajánlatos ha a viszonteladók mielőbb igyekeznek megfelelő példányt megrendelni az illusztrált Hagadából. Ötszáz példány rendelésénél egy darab ára 125 lei, ezernél több példány rendelésénél cégnomással 115 lei. Megrendelések az Uj Kelet kiadó-hivatalában eszközölhetők.

Mennyit keres egy osztrák munkás

Munkabérek Ausztriában

Az Uj Kelet bécsi tudósítójától

Az osztrák ipari krízis napjainak nehéz nyitányában teszi közzé a bécsi munkáskamara a legfontosabb iparágak munkabéreinek összeállítását. Teszi ezt azért, hogy igazolja: az osztrák munkabérek nem nyulnak fel a mesék régióiba, mint ahogyan azt általában tartották. Bár ennek a bérkimutatásnak a végén a békebeli munkabérek hihetetlen arányszáma kerül ki, a munkáskamara ennek a számnak a legfőbb élelmi szükségletek árához való viszonyára hivatkozva állapítja meg, hogy nem a bérek okozzák az ipar krízisét. Nagy fontosságúnak kell tekinteni ezt a megállapítást abban az időpontban, amikor a vállalatok és a munkások között megindult a harc a bérlészállítási törekvés körül. A kimutatás február első hetéről szól és akkordberekre vonatkozik, azzal a feltételezéssel, hogy a munkás a teljes munkaidőt dolgozza. A heti keresetek így alakulnak:

Építőipar: (szezonomunka) 19.872 korona a segédmunkásoknak, stukturmunka 27.360 koronájáig.

Ruházati ipar: a cipőmunkás, 12.000 koronájáig, a férfiruhaszabász 28.450 koronájáig.

Vegyés és rokonszakkák: munkásnők 10.000 koronájáig, a gummi munkás 29.000 koronájáig.

Üvegipar: a csiszoló 19.920 koronájáig, a legkvalifikáltabb munka 32.000 koronájáig.

Grafikai ipar: (A háboru alatt a legjobb béreket vívták ki maguknak) a nyomdai segédmunkás 14.452 koronájáig, a lapnál dolgozó éjjeli szedő 25.000 koronájáig.

Faipar: a kvalifikált segédmunkás 14.200 koronájáig, az épületasztalos 26.000 koronájáig.

Bőripar: nyergesmunka 15.000 korona, diszmuiparosoknak 4.148 korona.

Papírszakma: női segédmunkás 8.760 korona, a vonalozók 20.153 koronájáig.

Fémipar: kvalifikált segédmunkás 20.000 korona, nagyüzemi fém-munkás 28.000 korona.

Textilipar: a segédmunkás 12.440 koronájáig, a fonók, festők és nyomók 26.373 koronájáig.

Február óta mindezek a munkabérek, melyeket a vállalkozók kimutatása is igazol, átlag 20 százalékkal emelkedtek. A bérösszegekből leszámítandó átlagosan 5 százalék levonás különböz járulékok címen. A békebeli munkabérekhez képest a kvalifikált fém-munkás munkadíja 570-szeres emelkedést jelent, de a legfőbb élelmi szükségletek árának átlagszáma ennél még nagyobb emelkedés mutat.

Központi szállodában esténként

Olga & Teddy
francia táncművészek
shimmy-estéje

Weisz és Molnár
női divatruháza
ujból megnyitott!

Heller,
Weisz és Molnár

cég alatt, Cal. Reg.
Ferdinand 6. szám
alatt, a volt helyi-
séggel szemben.

Constanza

— Az Uj Kelet kiküldött munkatársától —

Constanza, március 19.

A bukaresti gyorsvonat, amely pontban tizenkét órakor indul, sivar sikságon és három Dunaágon keresztülrohanva, reggel hat órakor érkezik meg Constanzába. Az egyetlen román tengeri kikötőváros ilyenkor még alszik. Az utcákon, amelyekben át az ember be megy a központba, csak néhány rakodómunkás igyekszik a kikötő felé. Constanza úgy fekszik, hogy egy nyelvvalaku nyelvánnyal beér a tengerbe, amely ilyenformán három oldalról veszi körül a várost. Amit képeslapokon kilátásnak, madártávtávnak, látképnek szoktak nevezni, az itt egy esomó görbe vonal, úgy, hogy alapszája az egész Constanza nem egyéb, mint egy sereg egymás mellé állított geometriai ábra. Itt vannak először is a házak: sorok egy-egy térről háromszögletesen indulnak, hátrafelé mindinkább szélesednek, a tenger előtt széles platformmal eloyulnak. A tetők laposak vagy féldalasan leereszkedők, trapéz- vagy kockaalakúak. Néhány török meceset: ezeken mind-egyiken van egy korong, rajta egy csillagos félhold és a mecesetek mellett egy-egy kerekre sodort, magasan felhuzott minarett, köröskörül az imaidőt kikiáltó müezzin számára, erkéllyel. Megszámálható darab hatóság épület: egy bizánci stílusú, masszív, rendkívül lenyomott város-háza, majdnem teljesen orientális ornamentikával épült postahivatal és egy-két egyszerű irodaépület a kikötőben.

Constanzai nevek

A házakban feltűnően sok üzlet van. Legtöbbjük hajóügynökség, bankfiók, kiviteli és behozatali iroda, pénzváltó üzlet, bizományi cég és gyarmatárkereskedés. Ezeknek a tulajdonosai részben görögök és örmények, részben románok és kisszámban törökök. A cégfeliratok a legváltozatosabbak. Az egyik pillanatban tiszta görög név (Kyriakides) látható, a másikban egy örmény név (Frankian) tűnik fel és rögtön ezek után egy magyar firma (Szakmáry) csodálkozhat meg, külön figyelmet érdemelnek a spanyol-zsidó kereskedők és ügynők, cégtáblái, amelyekben ilyen nevek olvashatók: Albahari, Delareina, Askenasy, Rafael Franco, Jerusalem, Metatia, Pisanty és Romano. De ezenkívül van sok görögországi származású zsidó is, amit olyan nevek, mint Gheron, Avadie, Seni, bizonyítanak. A Ghabay név egyenesen héber eredetű. Egy Sultana Mörde nevű zsidó kereskedő pedig bizonyára Konstantinápolyból tette át székhelyét Constanzába. Az épületek között rengeteg szálloda van. Az egész városnak nincs hatvezernél több lakosa és több, mint harmincöt szállodája van. Természetesen csak néhányuk modern és elegáns, nagyrésztük az a balkáni szállodatípus, amely Bukarestben számszámra van képviselve: kicsi, sötét és — no, nem piszkosnak nem lehet mondani, ezt a sajátosságát meghagyta kizárólagosan a fővárosnak. Egyébként is figyelemreméltó, hogy Constanza mennyire tiszta. Az utcák, amelyek, különben, itt is keskenyek és alkalmasak a szemét felhalmozódására, rendszeren vannak takarítva és általában kellemes benyomást tesznek. Néhány étterme és kávéháza (ezek legtöbnyire együtt vannak és „Braséria” a nevük) csinos és gondozott. Van egy nagy eukrászdája is, amelyben igen jó süteményeket lehet kapni (a sütemény regábeli speciális) és amelyben órákig el lehet ülni, kinézve a „Piata Independentei”-re, (a város egyetlen nagyobb terére) kellemes közérzettel.

És az emberek is sokkal megnyerőbbek, mint máshol, Öromániában. Mérges és rossztektetűférfiakkal alig lehet találkozni. Ha az idegen utbaigazítást kér, mindenki szívesen rendelkezésére áll, egész utcákat jönnek vele vissza, hogy valamit megmutassanak. És esende-

sek. A brassériák elé kített székeken (itt már úgy is a nap, mint nyáron) órákig ülnek, anélkül, hogy hangosan beszélgetnének vagy épen-séggel politizálnának. Nézik a tengert, amely mindenünnen látszik. Siető embert pedig egyáltalán nem lehet látni. Mindenki nyugodtan végzi a dolgát — ha van. Ha nincs, akkor még nyugodtabbak és nem izgatják magukat ugynevezett „szórazásokkal”. Alkoholt nem isznak. A brassériákban, amelyek ugyan már a nevéük után is „söresarnokok”, több tejet szolgálnak fel, mint sört. Kártyajátékok sehol nem lehet észrevenni. Ebédután nincsen órákig tartó, hangos vitaközös, hanem csupán egy-két negyedórai hallgatag „szemléldés”. Az embereket megcsendesíti a tenger. Sehol idegesség, vagy a temperamentumnak bármilyen kitérése. Szelidség és nyájosság van, a legegyszerűbb muzulmánban, görögben vagy románban is a higgadtság-nak olyan végtelen bölcsesége, mint amilyen végtelen a tenger.

A Fekete-tenger

A tenger végtelen. Lábank alatt a constanzai föld, azontul sem keletre, sem északra, sem délre semmi határ. A parton hosszú strand, kétsoros vaskorlással, kocsival, gyalogjáróval és padokkal. A constanzaiak közül, akinek ideje van, ide jön ki, (délben már nagyszerűen süt a nap) hátra-dól valamelyik lócán és nézi a tengert. Gyönyörű, sokszínű víz. Mélyen bent, ahol a horizont közepe van, sötét, berlini kék, azután, ahogy előbbre jön, mindig világosabb, egy szakaszon zöld, még erősebb szürke, a parthoz egész közel pedig, ahol a hullámok kiontják a magukkal hozott iszapot és maszatokat, mondhatni: fekete. Itt-ott, benne, egy-egy barna csik, vagy lilás, ezüstös, aszerint, ahogy a Nap mozog és tűz. Sokszor azonban az egész tenger egyszínű, különösen korán reggel: szürke.

A kikötő

A hajóforgalom nemrég indult meg nagyobb lendülettel, a tavasz, lassanként, már hozza a világ minden tájáról, a gőzöket. A kikötő három részre oszlik. Az egyiknél a személyszállítóhajók állanak meg, a másikban a gabonauszályok rakodnak, egy harmadiknál pedig a különböző teherszállítóhajók kötnek ki. A legnagyobb a gabonakikötő. Ennek a háta mögött óriási sziloszok (gabonarakarok) emelkednek, amelyeket egymással és a hajókkal egy, a levegőbe épített, négyszögletes, hosszú ólomesatorna köt össze. (Olyan, amilyen a nagy malmokban van.) Ezen keresztül rakják meg a hajókat a sziloszokból gabonával. Itt néhány elevátor is van, amelyek a szabadon rakodó környékbeli parasztgazdák zsákjait emelik be az uszályokba. A személyszállító hajók a „Service Maritime Roumaine” váróterme előtt állanak meg. Az érkező és induló hajók legnagyobb részben ennek a társaságnak a tulajdonai. A S. M. R. főleg Konstantinápolyba és Alexandriába és bizonyos időszakonként, Nápoly felé tart fenn járatokat. A konstantinápolyi ut háromezer leibe, a nápolyi tizezer leibe kerül.

A hajóérkezésekhez rendszerint sokan kijönnek a városból. A tarka látványt az idegenek is szívesen nézik végig. Mindenkor nagyon sok török és görög érkezik. Ezek többyire kereskedők és III. osztályon vagy fedélközön utaznak. Az I. és II. osztály kiszálló utasai között gyakran látni nászutasokat, akik kíváncsi nézelődéssel és egymásra aggódóan vigyázva lépnek ki a hajóhid fokain a partra. Előzőleg hajóhid fokain a partra. Előzőleg két határrendőrségi tiszt valamennyiüknek megvizsgálja az utlevélét. Aki a vizsgálaton átesett, azt meg-rohanják a kamálók (hordárok), akik maguk előtt tolvai taligáikat, bekisérlik az érkezőket a szállodákba.

A fürdő

A constanzai fürdő, amiről tulajdonképpen a város ismeretes, nem

Constanzában van. A városban magában csak egy, a tengerre kiugró kaszinó, a strand néhány villája és és természetesen a sok szálloda fürdőjellel. Az igazi nyaralás két, Constanzához közelfekvő községben: Mamaiában és Techirghiolban történik. Ezekben vannak a kisebb-nagyobb villák, a fürdőépületek és napkura céljaira a homokos part-részek és a sátrak. A két község Constanzától kétfelé fekszik. Mamaia van közelebb, körülbelül két-óránnyira kocsin, Techirghiol ennél messzebb, harminc kilométernyire, autóval félóránnyira. Mindkét helyet élénken látogatják és már most, márciusban sokan vannak itt, hogy a techirghioi és mamaiai villák tulajdonosainál júliusra és augusztusra, amikor a szezon van, szobákat jegyeztesse maguknak elő. Techirghiolban a napi teljes ellátás szezonban százhetven leibe kerül. Nagyon sok, de aránylag nem több, mint másutt. Herkules-fürdő a penzió ugyanilyen drága.

Az éghajlat Constanzában nem egészen mérsékelt, de nem is szélsőséges. Télen rendkívül hideg van, nyáron azonban enyhíti a forróságot a tenger. Egyedüli nagy baja az, hogy minthogy hegyektől nincsen védve és minden oldalról teljesen nyílt, majdnem állandóan szeles. De a levegője kitűnő, tiszta és vért ad. Az idegen, ha csak három-négy napig tartózkodik Constanzában, már megpirosodik. A bentlakók egészségesek is, gyermekeik bronz-képiék, asszonyaik friss, természetes színűek. Constanza mindössze hatóránnyira van gyorsvonattal Bukaresttől és itt már senki nem festi magát. A lányok nem vonszolják magukat az utcán azzal a bágyadt testtartással, mint ahogyan azt a fővárosban látni, hanem erős és ruganyos járással kilépnek, mint a katonák és ha dolgoznak, duzzadt izmokkal lendítik meg karjaikat. A dekadenciára csak a kabardnők emlékeztetnek, akik mint minden más nemzetközi városban, Constanza levegős és józan helyiségeibe is belopják álmoságukat és rekedtségüket.

Ben Ami

SPORT

Vasárnapi eredmények

- KAC—CFR 3:1 (2:0).
- Universitatea—Hagibbor 1:0 (1:0).
- Dési Unio—DMTE 8:0 (2:0).
- Marosvásárhelyi MTK—MMTE 4:1 (1:0).
- Nagyszebeni SE—HTV 1:0 (0:0).
- Sepsiszentgyörgyi Concordia—Tiszti csapat 2:0 (1:0).
- Aradi AC—Temesvári TMTE 2:0 (2:0).
- Gloria—CFR—Kinizsi 1:0.
- Temesvári AC—Unirea 6:1 (2:0).
- Nagyvárad AC—Szatmári SE 6:2 (3:0).
- Törekvés—Bihor 7:0 (1:0).

A tavaszi szezon mozgalmas sport-programja került lebonyolításra a tegnapi vasárnapon. A barátságos és bajnoki futballmérkőzéseken kívül két mezői futóverseny keretében készültek Erdély és a Bánát atlétái a tavaszi kampányra. A labdarugás már meghozta az első szenzációkat. A Hagibbor váratlanul, bár megérdemelten, vereséget szenvedett az Universitateától, a temesvári Kinizsi felett pedig a fuzionált aradi Glória—CFR aratott győzelmet.

Kolozsvárt a KAC és a CFR csapatának küzdelme kevés élvezetnivalót nyújtott. A KAC játékosai a szombati bált érezték még lábukban, a vasutas csapatban pedig Deák, Takács és Harmati hiányát nem tudták pótolni a fiatal erők. A piros-fehéreknek csak Raduch és dr. Hirsch játéka érdemel említést, a CFR csapatában egyedül Báza, a védelem főerősége és Vinczi dolgozott hasznosan. Adorján Ödön, aki Marczinkieviczet durva játéka miatt kiállította, jól bíraskodott.

A Hagibbor lebecsülte ellenfelét, az

Universitatea, amely stílusos, egységes játékkal megérdemelte a győzelmet. A Hagibbor vereségét főleg az egyéni akciókra törekvő Bornstein és Farkas II. csapkodó játékának köszönheti, akik észszerűtlen akcióikkal az összjátékra törekvő Farkas I., Rosenber és a Nyul helyett intelligensen játszó Lázárt is megzavarták. Egyedül a halvesor teljesítette kötelességét. Braun Béla ideális labdaosztogatással állandó támadásba dobta csatársorát, az ő érdeme, hogy a Hagibbor súlyosabb vereség nélkül végezte a mérkőzést. A két hátréd tréninghiánya nagyon érezhető volt. Sugár a kapott gölt nem védhette.

Az Universitatea, bár jobbszárnya Guga hiánya miatt kevés vizet zavart, hihetetlen lelkesedéssel és gyorsasággal mozgott a pályán. A szimpatikus egyetemi csapat bizakodó reménységgel tekinthet a római diakolimpiád elé. Különösen a közvetlen védelem: Szilágyi, Deutsch Pál és Tirlea munkája érdemel említést, a halvesorban Kézdi, a csatársorban Bonciocat és Grandt volt veszélyes.

Gergely Aladár szöv. bíró objektíven, sok igyekezettel próbálta a vezetés hálátlan szerepét betölteni. Az offszidet tévesen magyarázta, a második félidőben pedig olyan súlyos tévedést követett el, amely a mérkőzés eredményére is befolyással volt. A második tizenegyes megítélése merőben ellenkezik a szabállyal és indokolatlanul hátrányt jelentett a Hagibbor részére, mert a labdát az egyik Universitatea játékos kézzel már korábban beütötte a hálóba, ami tulajdonképpen a kiegyenlített eredményezte. Ilyen előzmények után könnyen megmagyarázható, hogy az anélkül is izgatott Bornstein a tizenegyet ellőtte.

Désen az Unio nagy gólaránnyal győzött a munkáscsapat felett. A nyolc gól közül a Hagibborból az Unióba lépett Holländer egymaga ötöt rugott.

Marosvásárhelyt a megismételt bajnoki mérkőzésen az MTK Glanzmann és Rác góljaival biztosan győzt. Czinczár Imre (Hagibbor) jól bíraskodott.

Nagyszebenben az NSE—HTV barátságos mérkőzésen botránnyal végződött. A második félidő közepén a HTV Novák (Internationale) bíró ítékezése miatt levonult a pályáról.

Brassóban osztályozómérkőzést játszott az Irria, az ottani Comitetul Regional elnöke, dr. Ritter Salamon által felajánlott értékes ezüst serlegért. Az Olimpia I. b. csapata eldöntetlenül (2:2) végzett a BMTE csapatával.

Aradon az AMTE biztosan győzött a temesvári testvércsapat felett. A legnagyobb szenzáció a fuzionált aradi Glória—CFR együttesének a Kinizsi felett aratott győzelme keltette. A gölt Vasváry rugta.

Temesvárt a TAC nagy gólaránnyal verte az Unirea.

Nagyváradon két bajnoki mérkőzés került eldöntésre. A NAC alapos revánst vett ősi vereségért a satmári SE felett. A kitűnő formában levő Rónai volt a NAC lelke. A satmári csapat Drescher hibájából Mózes és Baski révén jutott góljaihoz. — A Törekvés imponáló stílusban lelépte ellenfelét.

Nagyszalontán a nagyváradi Egyetértés bajnoki mérkőzés keretében 2:0 (2:0) arányban győzött a nagyszalontai MTE felett.

A kolozsvári bíróvizsga eredményei. A március 18-án és 19-én megtartott bíróvizsga vérszegény eredménnyel végződött. Huszonkét jelentkező közül az írásbeli és szóbeli vizsgán mindössze kilenc jelölt felelt meg annyira kielégítő módon, hogy gyakorlati vizsgára legyen bocsátható. A gyakorlati vizsga eredménye alapján Jakobi Dezsőt, a Hagibbor kitűnő játékosát, Haas Erichet (Universitatea), Grimm Kálmán (CFR) volt szövetségi kapitányt és Petrán Sándort gyakorló bírókká minősítették. Moldován Miklós, Fabinyi László, Kocenyi Károly, Gilovits István, Sebess József és Bonna József három hónap múlva letennék újabb gyakorlati vizsgára utasítottak. Sebess Józsefnek (Hargita) a Molnár Lajos elnöke mellett Konez Rudolf, Adorján Ödön, Winkle István és Vatiuanu Sabin szöv. bírákból álló vizs-

keres munkás

Ausztriában

... tudósító a...
... krízis... napjainak...
... teszi közé a bé...
... a legfontosabb...
... reinek összeállítá...
... t, hogy igazolja...
... érek nem nyulnak...
... oa. mirt ahogyan...
... tták. Bár ennek a...
... végén a békebeli...
... tetlen arányszáma...
... skamara ennek a...
... b életi szükség...
... viszonyára hivat...
... g, hogy nem a bé...
... ar krízisét. Nagy...
... teküteni ezt a...
... an az időpontban...
... k és a munkások...
... a hare a bérleszáll...
... rül. A kimutatás...
... l szól és akkord...
... l, azzal a feltéte...
... unkás a teljes mun...
... heti keresetek így

... zomnuka) 19.872...
... kásoknak, stuktur...
... onájai.

... : a cipőmunkás...
... , a fémruhaszabás

... zakmák: munkásnők...
... , a gumimunkás

... szoló 19.920 koro...
... alifikáltabb munka

... A háború alatt a leg...
... k ki magának) a...
... munkás 14.452 koro...
... al dolgozó éjjeli...
... nájaig

... ifikált segéd munkás...
... l, az épületasztá...
... jáig.

... esmunka 15.000 ko...
... osoknak 4148 ko...

... női segéd munkás...
... onalozók 20.153 ko...

... fikált segéd munkás...
... nagyüzemi fém...
... orona.

... egéd munkás 12.440...
... fonók, festők és...
... ronájai.

... mindezek a munka...
... válla közök kimu...
... átlag 10 százalékkal...
... erősségekből leszá...
... 5 százalékos levo...
... árulók-k címén. A...
... rekhez képest a kva...
... s munkadíja 570...
... jelen, de a legfőbb...
... k áráinak átlagszáma...
... bb emelkedés mutat.

... odában

... & Teddy

... cia tárcművészek

... y-esiélve

... isz és Molnár

... i div: tároháza

... ból megnyit!!

... Molnár

... g aiat, Cal. Reg.

... rdinar 6.szám

... tti, a volí helgi

... ggel szemben. o

És a meggőrhedt kiegyenesedik...

— Regény —

Fordította Sas László 18

Mert Menasse Chajim mégse tudta, hogy a kereskedők közül kihez forduljon, hallotta, hogy az országos vásáron csapdát állítanak a járatlan embereknek és ha új emberre akadnak, aki még nem lépte át boltjuk küszöbét, nekiesnek és minden pénzét kiemelik a zsebéből. Menasse Chajim is attól félt, hogy egészen levették a kezét és úgy teszik ki az utcára, mint egy üres edényt. Így teltek az órák, szüntelenül ismerős után kutatott, de senki se fordult feléje. És igaz is, ki fordítsa szívével egy szegény ember felé? Nyomott volt a lelke és térde roskadozott, és látta, hogy egyetlen ember se törődik vele. Segíteni igyekezett magán, egy sátor elé állott a város kapujánál és beszélgetni akart a kereskedővel. De összezűzottsága és szegénysége kinézett a szemén. És az a különös alázatosság, amelyre attól a naptól fogva szokott rá, amelyen elmerült a szegénységben (az Irgalmas óvjón bennünket) megtévesztette a kereskedő szemét, azt hitte alamizsnáért könyörög. És valóban, arckifejezése nem árulta el, hogy sok pénze van. Isten parancsa volt, hogy mindenki, aki őt látta, könyörületet keltsen. Hirtelen a kereskedők táborában meglátogatta a szerencse szelleme, mind valamennyi kereskedő ezüst-garast hajított feléje, hogy lerázzák magukról.

Ekkor lelohadt Menasse Chajim bátorsága és nagy szomorúságba esett.

De a vásár pezsgése felrázta a gyászvilágából és elragadta a szomorúság forrásától. És ő szólott.

— Be kell jágnom és meg kell néznem ezt pompás vásárt, mert csudás és különös dolgok láthatók benne, mindenféle esoda, például majmok és macskák és mokusok és csimpánzok és a saját szememmel akarom mindezt látni és másfelől Istennek tetsző cselekedet ez, mert különös teremtményeket látok, amelyek távoli országokból jönnek és az ilyesmire a mi bölcsünk, áldassék emlékeztetül, áldást állapítottak meg és rendeltek és a férfiak, akik jámbor cselekedetek után törekednek, azzal áldoznak, hogy eljönnek, látják és mondják: „Áldassék a Te neved, aki a különös dolgokat teremtetted.” És mint hogy már eljöttem, elmehetnék anélkül, hogy lássam őket?

És így is történt. Menasse Chajim el nem mozdult a vásárról, míg minden gyönyörűségeit meg nem nézte és meg nem tekintette és ott maradt a vásár végéig. Szemtől-szembe látta az óriást és igazán megtapintotta a saját kezével és benyálazta az ujját és megvizsgálta a néger bőrére, hogy kiderítse, az ég teremtette-e ilyen feketének vagy szőke és festékkel és korommal és más fekete holmival mázolták be, mint az alacsony sorban lévő és a teherhordók csinálják Buceaczban purimkor. És mivel vonzódott a chaszidok tanításaihoz, óvét nem varrta szorosan a ru-

hájára, külön óv volt és legott oda lépett Menasse Chajim és óvig ért a törpe és csomót kötött az óván, hogy megjelölje milyen alacsony az emberke. És elhatározta, ha Isten segédelmével haza jut, minden esodát, amit látott ezen a helyen, el fog beszélni. És Kreindel Tsarnera gondolt és a könyvkereskedőtől amullettet vásárolt, amely a gyerekek születéséhez alkalmas jószág és nagyon bántotta, hogy nem vásárolhat rubintot, amelynek különösképpen nagy ereje van az ilyesmire. És megingt belebotlott abba az örültbe, akin halotti ruha volt és aki játszott a ceteráján:

Van-é, kinek szörnyűbb sorsa nálam?
Lelkem kérde: szóm honnan találjam?
Meghaltam, de visszatértem jőbá!
Ajtó, kapu el volt torlaszolva.

Ekkor megcsikordult lelkének kapuja és az elhagyott hangja puszta vártára tarolta az ő lelkét. Menasse Chajim, aki minden tervénél jobbat látott és meggyőző oly bibliai mondás után igazodott, amely éppen az ajkára került, hallgathatta-e ezt a dalt, csak úgy, mintha semmi köze se lenne hozzá? Következésképpen égi jeladás volt és bizonyíték rá: semminő melódia, bármikor hallotta, nem maradt a fülében, de ebben az esetben, ha az énekes nem is állott mellette, dalai beszéltek a szívében és panaszkodtak maguktól. Elég az ahhoz, Menasse Chajim fogta magát, végig járta a minden muzsikákat, hogy azok lecsendesítsék a hangokat, amik táncol-

tak a beleiben és mert a pénze folyvást fogyott és az erszénye egyre apadt, orvosság után nézett, mielőtt sebe támad és kinyújtotta a kezét és intette a szava, mert Menasse Chajim imígyen beszélt az ő szívében:

— Mert pedig az én kezem már mooskos a koldulástól és én tetlenül járok, mi károm belőle, ha a pénzt, amely az utcán hever, felemelem és miben különbözik ez a város minden más városoktól?

Igen, sőt kötelességének tartotta, mert a pénze fogyott, már kétszáz se maradt és következképpen a szegények joga rá is vonatkozott és megengedett volt neki, hogy a jótékonyt élveze.

Elég az ahhoz, eitel a nap és beesteledett és az éjszaka kitarta szárnyait és a sötétség betérette a világ-ürt és az éhség gyötörte a beleit. Menasse Chajim beszélt:

— Be kellene mennem egy fogadóba és ennem kellene, — és áltatta magát, hogy ott nyugalmat és vigasztalást fog találni minden szomorúságára, ami rárontott és becsületes nyugvóhelye is lesz.

Belépett tehát a fogadóba, ledarálta imáját, megivott egy pohár pálinkát és ráivott egy másikat és az asztalnál ült és számllalta a pénzét, amelyet a vásár népétől kapott. A sok pénz szinte olyan-nak tűnt, mintha tényleg az utcán taláta volna, mivel előbb már elhatározta, hogy nem fog többé koldulni.

(Folytatjuk.)

APRÓHIRDETÉSEK

222 szövege 1 lel. — Vastagabb betűvel 2 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Férjhez menne 150 ezer lel hozománnyal csinos, intelligens zsidó urileány csakis valóságos önálló kereskedőhöz. Komoly érdeklődők ajánlatát 922 jellegre a kiadóhivatalba kérek. 3541-1

Nősülni óhajt nyílt üzlettel és modernül berendezett lakással bíró kolozsvári izr. kereskedő megfelelő hozománnyal. Leveleket 38 éves jellegre a kiadóhivatalba kérek. 3543-1

Könyvelő egész, esetleg félnapra felvétetik. Szombat és ünneppan zárva. Cím a kiadóhivatalban. 3542-1

Mindenféle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint írógéppel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Főlvételi hely Friedmann hírlapiroda. 3405-1

Angolból, franciából, németből, oktatók havi 70.— leiert, Calea Victorei (Kossuth Lajos-u.) 16. 3515-1

Izraelita kereskedő segéd, ki a fűszer és vasszakmában teljes jártassággal bír, mielőbbi belépésre állást keres. Cím: Dávidovits Márton Huedin.

Boeskor, mosótalp, felsőbőr és szijgyártóbiának. Alkandán nagy készlet kényesben és nagyban. Legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is csomagoljuk. — Jelenlegi talp és boeskor ára 65-70 lel. — Vagontételnél 5 százalékos kedvezmény. SAMSON BŐRGYÁR, Győzfőgyár-utca 1 — Győzfőgyár raktárral szemben. Telefoni gyár 3-86 — lakás 3-87

Speciális hajfestő, női fodrász és manicure terem

Gallik és Fodor, Cluj
Calea Victorei 2. (volt Kossuth L.-u.)
Modern hajmunkák, jutányos árak! 1284

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286

Krébs János szijgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Vettem egy tömegben 11259 méter különféle női divatárut, melynek elárusítását március hó 13-án kezdem meg, békeidő óta nem létezett olcsó árakon. Ruhászövetek, mosóárak, vásznak, grenadín, zefírek és még több itt fel nem sorolt cikk kerül elárusításra Hosszu-utca 1. szám alatt a

Gerő Zoltán áruházában

Mindenkinek saját érdeke bevásárlás előtt cégemet felkeresni!

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár
CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Xanofon (Szoppan-u.)

Gyárt és állandó raktár mindenféle ékszerárúkbán. Vállal briliáns munkákat javításokat és alakításokat. Valódi és hamis ékkövek. Foglalt és vésnői műterem. — Fogászati arany és forrasztó, huzalok és lemezek arany és ezüsten. Nemesfém beváltó! Telefon int. 2-13. — Sürgőny cím: „Guvaere Cluj” 1273

Eladó! 2 vagon I. rendű savanyu káposzta (40% fejes) 3534-1

Haring Lajos Erzsébet kert, Stefánia-u. II sz. Timisoara

Fogak ápolására legjobbnak bizonyult az

EBODONT fogkréme

Kapható a RÓZSA nagydrogériában, Cluj, Piata Unirei Nr. 26.

Textilárut nagyban
legolcsóbban beszerezhet a 2556-1

Réger & Heimovits
cégnél CLUJ, Piata Mihai Viteazul (v. Széchenyi tér) 12.

Ohl. gépészmérnök és elektromérnök

18 éves üzem, műhely és irodai gyakorlati állást keres. Kisebb tőkével Rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 3511-1

TOJÁS-

festék minden színben, versenyen alóli áron, jó minőségben beszerezhető:

„LUXOR” vegyszeti gyár, Cluj,
Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12-97.
Engros engedmény. 1295

Hermaneci Papirgyár R.-T.

gyári raktára Timisoara (képviselő dr. Pollák Izidor) Josefin, str. Bratianu (Uri-utca) 1/a, 11/4. Telefon 7-15. Raktáron: Famentes, flórpostá, rajz, írógép, fél-famentes, fogalmi, szines íródi, couleur, ame tes couleur, simított és simítottan nyomó, raglap, levelező-lap és dossierkarton, kalapcsomagoló, szines csomagoló, superior, kender, havanna, superioriterekcsék, hermandol, vázlat, papirserviette, stb. 3524-1.

Üzleti értesítés.

Tisztelt pártfogóim és vevőim szives tudomására hozom, hogy Janowitz és Tsa cég megszűnt, amennyiben társamtól Fränkel Mór úrtól külön váltam. Mai naptól új tűzifa termelés és elárusítási üzletemet Janowitz Vilmos tűzifa kereskedő cég alatt újra megkezdtem.

Igyekezni fogok a jövőben is szolid kiszolgálás és méltányos árak mellett vevőim teljes megelégedését kiérdemelni.

Részemre a társas üzletben alkalmazásban volt emberekem nem vehetnek fel rendeléseket, hanem az újonnan alkalmazott és igazolvánnyal ellátott ügynökeim. Azonkívül felveszek rendeléseket a régi 127 és 918. sz. telefonokon, melyek továbbra is birtokomban maradtak. 3496-1

Cluj, 1922. március 6-án.

Tisztelettel:
Janowitz Vilmos.

הגדה של פסח
3 lel
תפילין ציצית מלותים ממות
nagy választékban kapható a
SAFRUTH
zsidó könyvkereskedésben
Viszontelárusítóknak megfelelő árengedmény

Wieni irodánk

és Bruck—Hegyeshalom—Budapest—Szolnok—Biharkeresztes—Békéscsaba és Kőtegyanban felállított saját exposituraink utján

kötbér kikötése mellett

5-10-15 napl

határidőn belül Ó-és Uj-Románia bármely részébe vagy vissza **darabára és vagonrakomány** szállításokat vállalunk

Deutsch Tesiverek. Központ Cluj, P. Unirei 26. Fiokok Wien I. Rotenturm Str. 12. Oradea-Mare Rimanoči-u. 12. Orsova Dunapart. 2761

az elpusztíthatatlan sarok:

cipője részére nélkülözhetetlen

Szerkesztő hivatal
Cluj-Kolozsvár
L. Pop, —
Az Uj Kelet Szerkesztője
Kiadóhivatala
Nyomda...
Héber osztály
Zs. N. Sz.
A kéziratok szerkesztéséért...
Ké...
adunk viszo...
hetil...
V. évfo...
A...
Elfogl...
eseménye...
A politikai...
magas sz...
báinknek...
balitéletek...
biztosít. A...
zeti gon...
tapadunk...
harcoljuk...
meit is it...
zük bünn...
rengő kö...
lebbre ho...
Optikai e...
mert szé...
benne.
Indus...
amely örö...
királykisa...
szer belé...
künk a n...
van a lel...
rata és a...
helyzetbe...
népi érde...
szemszö...
jában vé...
szorit. A...
Bolivia é...
gyarorszá...
szened, é...
esületes e...
lehet. De...
vele még...
boldog, v...
bizonyára...
musa ez...
nem meg...
nak, am...
mózta a...
Annyir...
amennyir...
nem nagy...
tulságosa...
berri psz...
zsidóét, a...
dolkodott...
a zsidó r...
felé rad...
felé rad...
zsidó ne...
mindent...
nem szó...
esak a n...
elnyomot...
zott fel...
nalmat a...
annyi v...
akarást...
engergiát...
szeretet...
szeretni...
is és ez...
talgia, h...
deklódés...
szakadt...
kus és n...
kor a lá...
róla.
Mint...
Mint az...
nagy kö...
hol a den...
és ezt a...
mény ite...
irányítja...
pátia, m...
nép tud...
hivatás...
fojtja el...
boldogul...
ez az el...
nép mia...
nagyszer...
fáj az eg...
hogyan eg...